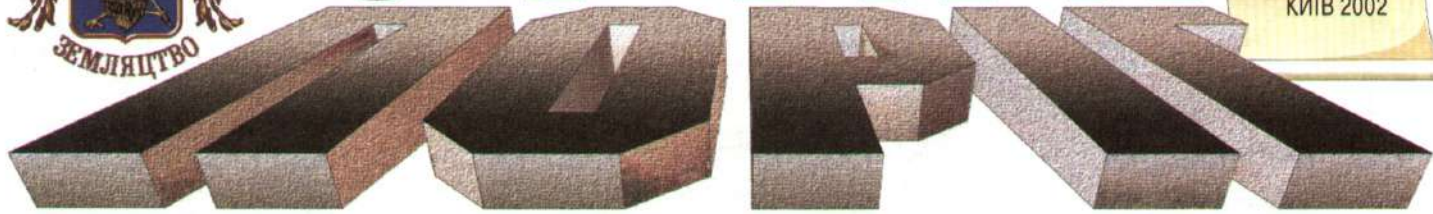

РІД НАШ КРАСНИЙ, РІД ПРЕКРАСНИЙ!

ОТЧИЙ

ЧАСОПИС
РІК ВИДАННЯ 2002
ВЕРЕСЕНЬ
Число 9 (9)
КИЇВ 2002

ВИДАННЯ ТОВАРИСТВА "ЧЕРНІГІВСЬКЕ ЗЕМЛЯЦТВО"

Колонка шеф-редактора

ЖИВИЛЬНЕ РОДУ ДЖЕРЕЛО

У швидкоплинний часу інколи довші себе на думці: а що ми знаємо про свій родовід, кого із предків можемо стям'янути "недлим тихим словом", коли настає потреба повернутися думками в історичні далечини? І гірко стає від того, що в кращому разі можемо згадати ім'я діда, а про пращадів вже й не в змозі. Що ж, такі історичні бурі пронеслися над нашим народом, стільки світлого і мудрого викосили всьляккі ділячі - від московських думних дяків до хвацьких будівників комунізму, від хижо оперених ординців до закованих у броню німецьких благодійників. Тому й пам'ять наша стала кущою, тому й заросли колючою оскою живильні джерела нашого роду.

Чому ж ми розучилися поважати себе, хто відбив у душі бажання гордитися своїм краєм, чому розпоршуємося по всіх світах із простягнутою рукою або страчаємо свої сили задля розвою інших народів, сподіваємося на духовну й матеріальну допомогу інших? Питання залишається відкритим. Гірше того, воно постає перед нами все глобальніше, бо колись не зуміли ми догнати й перегнати Америку, а тепер відстаємо все більше та більше і навіть не оглядаємося назад, у свою славу історію.

А варто було б згадати, думаючи про власний, сказати б, домашній родовід, і про славітих чернігівських князів, котрі уславилися своїми справами, і про трагічних висококронних земляків на кшталт князя Ігоря. Бо десь же поруч із ним у походах чи біля землі завжди стояли наші невідомі предки - ної, смерди чи перелітники, поети і мислителі. Бо всі ми - єдиний народ, єдине сіверське плем'я, котре не слугуєш з іншими. Ми жили без варягів сотні літ, ми пережили їх тьму теменну, бо росли в рідну землю, бо тримали на своїх раменах найчистіше, найблакитніше небо, і в цьому наша сила.

Варто було б згадати і про те, як через багато століть наша Чернігівщина стала серцевиною лівобережної козащини, а славітих козаків Батурич знав і Івана Самойловича, і Дем'яна Многогрішного, і Івана Мазепу, що неподалькі народилися славітих синів українського народу Семен Палій, що в Ніжині відбувалася сумнозвісна Чорна рада, яка віддеркала до всієї повноти нашу ментальність. І знову від споминів лишається тільки гіркота - бо наші вожді не зуміли обстати сукупою супроти царської експансії, дали опукати себе хитрим і проворним шинельцям, які й осіли на наших найбагатших у світі чорноземях, а сумирних поліщуків запрягли у ярма з допомогою високорідних земляків. Було багато будав, але не було мудрої голови. А народ же наш не дарма застерігав у прислів'ї: до булавни треба ще й голови...

А хіба можна забути, що наша сторона дала світові десятки, як не сотні, уславлених вчених, поетів, художників, винахідників? Усі вони жили в джерельно водною Сіверщини, усім давала силу рідна земля. Та коли із знаменитими видіннями простіше, бо про них знає світ, то як бути з мільйонами сіверян, які розчинилися в пластах історії? А вони ж заслуговують на нашу увагу і повагу, бо всі рівні перед Богом. Отож є над чим замислитися і дослідникам архівів, які ще не всі погорли у вогні та не зотіли від часу, і вчителів, котрі ще й зараз складають золотий фонд нашої духовності, і священників, на плечі яких нині лягає велика відповідальність за збереження народної пам'яті. Зрештою, є над чим задуматися всім, кому не байдужа історія нашого зачарованого краю...

Гостріше думатися про це у зв'язку з 200-літтям створення Чернігівської губернії. Як відомо, що подію люди сприймають неоздозначно - адже Указ сенату перекреслював останні обриси української - читай Малоросійської - незалежності, оскільки саме поняття Україна зникло з історичної карти світу. Не на часі мені - та й обсяги короткої статті не дозволяють це зробити - займатися науковим аналізом того, що дало нашому рідному краю царське рішення. Одні пам'ятають: нікому не дано переписувати історію, її треба лише вивчати достеменно, щоб не повторити помилок попередників. І ця ювілейна дата повинна стати лише приводом для того, щоб ще раз подумати, що кожен із нас - чи то живучи в рідній стороні, чи працюючи в столиці нашого Чернігівського земляцтва - може зробити для розвитку свого краю, де нездолано б'є живильне джерело роду, де найплідніша земля і найясніший небеса. Тоді зникне безпам'ятство, тоді вичути наші невідомі не проклянуть нас, нині живучих ось уже другий десяток років у вільній, незалежній Україні, що ми не зуміли використати історичний шанс, що потопили себе в болоті бездуховності та дріб'язкових змагань за гетьманські булави і полковницькі бунчуки. Перед історією всі ми рівні, всі відповідальні за свій час.

Віктор ТКАЧЕНКО,
голова товариства "Чернігівське земляцтво"

Спасо-Преображенський собор — видатна пам'ятка архітектури XI ст.

ОДА ЧЕРНІГІВЩИНИ

Благословенний будь,
мій краю,
моє долі оберіг!
Нічого кращого не знаю,
як отчий сонячний
поріг.

Там все святе
і незбагненне -
від шия розлогих
до борів.
Там хата горнеться
до мене
під знаком тихих
яворів.

Стоять собори
незрівнянні
під небом чистим
і святим,
і сонце осяває бані
веселим блиском
золотим.

Де б я не був -
мій край зі мною,
аїн у мені шумить,
мов кров,
аїн озивається Десною
з борів густих, полів,
дівров.

Так розквітай,
мій рідний краю,
колиско сіверських
племен!
Тобі одного лиш бажаю:
будь у віках
благословен!

Леонід ГОРЛАЧ

НАШ ЮВІЛЕЙ

ІНТЕРВ'Ю ГОЛОВИ ЧЕРНІГІВСЬКОЇ
ОБЛАДЕРЖАДМІНІСТРАЦІЇ МИКОЛИ БУТКА

- Чернігівщина - край, де один нівень співає на три держави - Україну, Білорусь, Росію. Як розвиваються зв'язки між народами на сучасному етапі?

- Справді, Чернігівщина - прикордонна область. І наше вигідне географічне становище дає можливість не лише співпрацювати економічно з Росією і Білоруссю, зокрема, Брянською і Гомельською областями, а й перейнятися духом двох братніх народів.

Співробітництво трьох прикордонних областей базується на традиціях багатотисячолетнього добросусідства. Підкріплені міжрегіональними угодами про співпрацю, ці відносини мають стабільний характер. Між собою друкують області, райони, трудові колективи.

Останнім часом великої ваги набуває економічна співпраця прикордонних областей. У грудні минулого року в Чернігові проведено українсько-білоруський бізнес-форум, який дав поштовх подальшій активізації

зовнішньоекономічних відносин між підприємствами структурами Чернігівської і Гомельської областей. У лютому в Гомелі відбулася зустріч представників Чернігівської, Житомирської, Київської та Гомельської областей з питань активізації прикордонного співробітництва.

Пам'ятаю в Чернігові на роботі зустріч Президента України Леоніда Кучми та Президента Білорусі Олександра Лукашенка детально обговорювалися майже всі напрямки співробітництва між двома державами, а також і між прикордонними областями, підписано кілька міждержавних угод щодо співробітництва у різноманітних галузях.

В рамках програми Року України в Росії наведені у Москві на Арбаті пройшла велика виставка "Чернігівщина запрошує до співробітництва", під час якої ділові партнери Росії та Чернігівщини уклали протоколи намірів та договори про двостороннє

співробітництво. У подальшому в контексті цієї програми та Року Росії в Україні планується багато цікавого і корисного для обох держав і, зокрема, для наших регіонів.

Давньою доброю традицією є щорічне проведення фестивалів молоді України, Росії, Білорусі біля монументу Дружби народів на стиву державних кордонів трьох країн поблизу села Сеньківка на Чернігівщині. З кожним роком ці свята збирають все більше учасників, з утворенням незалежних держав вони набувають особливого душевного характеру, що свідчить про нерозривність братерських уз.

2 >

ЧИТАЙТЕ:

Чарівник вогненної краси
Справедливість - його ремесло
Добром зігрите серце

- стор.4
- стор.5
- стор.6

ДОБРОМ ЗІГРІТЕ СЕРЦЕ

Сонячного погожого недільного дня 22 червня 1941 року докотилася до Смолина страшна новина - почалася війна з фашистською Німеччиною. І невдовзі провели вони батька до Козериського лісу, де був збірний пункт.
- Я повернусь, я обов'язково повернуся! - казав батько і нишком змахував сльози. - Повернусь з перемогою...

ПІШОВ і наче у воду впав. А за якийсь час у село війшли німці. Правда, недовго побули, їх замінили угорці. Збиткувалися над людьми, обдирали їх до ниточки. А коли полишали Смолин, то взяли палити хати. Згоріла й хата Компанець. Правда, частину села врятував Миколчин дід по матері Роман Гордійович. Він під час першої світової війни був у австро-угорському полоні, вивчив там угорську мову, от і звернувся до совісті вояків їхньою мовою. Подіяло...

Спочатку жили в погребі, згодом викопали землянку. Тяжко було неймовірно. Та гріла малесенька надія, що батько повернеться, він же обцяв, може, дуже далеко він, важко звіди добирається... Не раз бігав Миколка на край села, у всі очі виглядав батька. Як і того разу, коли, повернувшись, сидів на печі...

І тут раптом, з брякотом поспішавши швидко, у вікно просунулося щось чорне, оглушливо пролунав постріл. Мати, наче підкошена, впала на долівку. Миколка з страшним криком відчаю кинувся до неї. Припав, благав озватися. Марно. Куля бандита пробіла серце...

Хоча це було в уже зав'язаному тумані давнини 1945 році, коли хлопцю минуло 7 років, та мій співбесідник Микола Прокопович Компанець здригнувся, потемніла в обличчя, потер очі. Довго мовчав. Видно, не загоїлися рани від двох невимовно важких втрат...

- Знетямленого, мене забрали до себе бабуся Катерина і дід Гордій, - тихо мовить Микола Прокопович. - Оточили любов'ю і увагою, хоча хто може замінити рідних батьків...

З великою теплою, ніжністю, вдячністю згадує Микола Прокопович свою першу чудову вчительку - Ульяну Іванівну Ткаченко. Коли закінчив семірку, то вирішив навчатися далі в селі Ковпита, де була десятирічка. Жив в квартирі, згодом - у гуртожитку. А щосуботи - додому, до рідного Смолина. Нічого, що туди аж 17 кілометрів. В теплий час їздив на велосипеді, а взимку та пізньої осені - пішаком. Іноді доводилося долати кучугури по полюс. Назад ніс чимало турбину, щедро напаквану салом, огірками, помідорами... Нічого не жаліли для внука дід і бабуся.

І в десятирічці Микола був першим у своєму класі. Особливо захоплювався хімією, не раз їздив на олімпіади з хімії й повертався переможцем.

Куди йти вчитися далі, вирішив давно - в сільськогосподарський інститут,

він не уявляв свого життя без землі, мальовничих краєвидів, без сільських ширих, добрих, турботливих людей...

Дісталася з друзями до Мелітополя: вибрав Мелітопольський інститут механізації та електрифікації сільського господарства, зайшли до інституту, розузнали, що до чого, зіткнули: ого, дев'ять чоловік на місці! Нащо було забиратися в таку далеч... Але Микола рішуче трюсну головою: нічого, проблемою: нічого, проб'ємося! І він та ще один його товариш чудово здали екзамен і стали студентами.

- То був гарний час, - лагідно всміхається Микола Прокопович. - Скажу без зайвої скромності, вчився я не просто охоче, а, мов губка, всотував знання, щоб вийти з стін вузу повноцінним фахівцем. Отримував підвищені стипендії, можна сказати, що студентом пройшов школу трудового гарту: були праця в колгоспах, практики... Двічі виїздили до Казахстану, одного року я трудився комбайнером на жнивях, другого - шофером. А що це таке працювати в тому пекельному степу, мабуть, не варто говорити...

А ще він всерйоз захопився велогонками. І досяг таких успіхів, що був капітаном збірної інституту з велоспорту, членом збірної області, республіки, став майстром спорту.

А коли закінчив інститут, його хотіли лишити на кафедрі. Не іншаке став би кандидатом, доктором наук, зробив би неабиякий внесок у механізацію сільського господарства чи виховав би когорту справжніх спеціалістів. Але кортіло ближче до землі, хотілося віддати

свої знання розвою сільського господарства. І він без направлення поїхав на Хмельниччину. Дехто з керівників артілей досить скептично поставився до юного "самозванця", а от голова колгоспу "Шляхом Леніна", потомствений хлібороб, фронтвик Павло Федосійович Щегельський відчув, що

Тут сталася знаменна подія в житті Миколи Прокоповича: йому сподобалася красива, приязна, енергійна завідуюча сектором Галина. І вона потягнулася душею й серцем до вродливого, добросердого юнака. Створили міцну, освячену

Очоливши міністерство хлібопродуктів у 1987 році, М.П.Компанець зробив чимало добра для України. Навіть короткий перелік вражає - збудовано 41 млин, чимало комбикормових заводів, чотири дитячі фабрики, завод з переробки гречки для дитячого дієтичного харчування, хлібозавод №13 у Києві - і все це запрошувало на новітньому закордонному обладнанні.

мас справу з перспективним аграрієм і взяв його до себе головним інженером. Працював він повноцінно, творчо, самовіддано, а ще виявив себе чудовим організатором. Молодь колгоспу обрала його своїм комсомольським ватажком. Микола Прокопович, так його стали поважливо називати, і тут розвинув бурхливу діяльність, так підняв авторитет комсомолу, що організація виролася з 32 чоловік до 932! Слава про добрі справи керівника Миколю Прокоповичем, організація діїшла до району, області, і його обрала делегатом XIX з'їзду ЛКСМУ, а на з'їзді - членом ЦК ЛКСМУ.

- Хороші були тоді керівники українського комсомолу, - добро струменює, організатором, організатором, організатором очей мого співбесідника. - Я ще особливо відчув, коли став першим секретарем Дунаєвського райкому комсомолу, а згодом - територіального управління райкому комсомолу на Хмельниччині, куди входили чотири райони...

За свою ударну працю М.П.Компанець був нагороджений орденом "Знак Пошани". А міністр заготівель Іван Іванович Шматольов запропонував М.П.Компанцю стати його першим заступником. "Добро" дав сам перший секретар ЦК макартій України В.В.Щербицький, а він, як відомо, був справжнім керівником, дослідником при добірці кадрів.

Згодом він разом з І.І.Шматольовим переходить до міністерства хлібопродуктів.

Надзвичайно багато було зроблено міністерством, коли після катастрофи на Чорнобильській АЕС почалася боротьба за угамування ядерного монстра. І, без перебільшення кажучи, душею тої невиспущої турботи про ліквідацію, воїнів, потерпілих від аварії разом з І.І.Шматольовим був М.П.Компанець.

Ізучи на пенсію, Іван Іванович рекомендував на своє місце Миколю Прокоповича Компанця. Очоливши міністерство хлібопродуктів у 1987 році, М.П.Компанець зробив чимало добра для України. Навіть короткий перелік вражає - збудовано 41 млин, чимало комбикормових заводів, чотири макаронні фабрики, завод з переробки гречки для дитячого дієтичного харчування, хлібозавод №13 у Києві - і все це запрошувало на новітньому закордонному обладнанні.

Праця міністра була гідно поцінована - він отримав орден Трудового Червоного Прапора. 1992 року М.П.Компа-

нець, не дійшовши згоди з Прем'єр-міністром Кабінету Міністрів, пішов заступником директора науково-дослідного інституту хлібопродуктів. І водночас став представником зернового трейдера "W.J.експор-імідж" в Україні. Досконало оволодів цією новою для нас складною справою. Тож цілком закономерно Миколю Прокоповича в 1997 році обрали президентом "Української зернової асоціації".

До речі, М.П.Компанець брав безпосередню участь у розробці закону України про зерно, який нарешті був прийнятий Верховною Радою.

До складу "Української зернової асоціації" входить 80 великих фірм, в тому числі такі відомі зарубіжні, як "Каргілл", "Топфер", "Глінкор". Керівництво її, перш за все, президент, всіяко дбають, щоб зерно за кордон продавалося за вигідними для селян цінами, у великих кількостях... Зазначимо, що значною мірою завдяки активній, глибоко продуманій, патріотично наснаженій діяльності асоціації Україна вийшла на шосте місце в світі по експорту зерна.

Коли М.П.Компанця обрали керівником Чернігівського осередку товариства "Чернігівське земляцтво", він з великою відповідальністю, енергійно взявся за добротворчність для рідного краю, про що я поширено писав у ліпневому номері.

Як ми вже прощалися, я запитав у Миколи Прокоповича, що він та члени його осередку прагнуть ближчим часом зробити для рідного краю.

- Збудувати церкву на пагорбі, яку ортодокси розібрали в 70-х роках. Ми з мамою ходили молитися до неї, щоб Всевишній уберіг батька в страхолюдній війні... А опісля я сам прохав Бога, аби батько й мати зустрілися на небі. І приходили до мене бодай й сні...

У всіх своїх справах Микола Прокопович відчуває надійну підтримку коханої дружини Галини Миколаївни, яка, до речі, багато років чудово працювала економістом. Пишається він сином Миколюю - шанованим доцентом Вінницького технічного університету. Радують дідуся й бабусю славні онуки Сашко, Діма і Настя.

Віктор КАВА

На фото: У дружньому сімейному колі Під думками крильми (Уляна Іванівна Ткаченко з своїми учнями М.Компанцем та А.Ткаченком)

я його талант як визначного керівника і, що важливо, справжнього піклувальника про людей. Збудував нову сільгосптехніку, спорудив кілька житлових будинків, за що йому склали щирі дяку працівники сільгосптехніки, з'яв майстерні для ремонту комбайнів, побудував стадіон...

Звичайно, ж, такого умілого, енергійного керівника швидко поцінували в області, його запросили на посаду заступника голови Вінницької сільгосптехніки, а згодом він став начальником обласного об'єднання хлібопродуктів. Микола Прокопович навів зразковий порядок, змінив кадри, реконструював господарства, побудував елеватори. Наскільки успішно запрошувало об'єднання, свідчить бодай те, що на його базі не раз проводилися республіканські семінари. "Учітьтеся господарювати в Компанця", - казали керівники з столиці.

Для рідного краю М.П.Компанець зробив чимало добра. Навіть короткий перелік вражає - збудовано 41 млин, чимало комбикормових заводів, чотири фабрики для дитячого дієтичного харчування, хлібозавод №13 у Києві - і все це запрошувало на новітньому закордонному обладнанні.

Праця міністра була гідно поцінована - він отримав орден Трудового Червоного Прапора. 1992 року М.П.Компа-

нець, не дійшовши згоди з Прем'єр-міністром Кабінету Міністрів, пішов заступником директора науково-дослідного інституту хлібопродуктів. І водночас став представником зернового трейдера "W.J.експор-імідж" в Україні. Досконало оволодів цією новою для нас складною справою. Тож цілком закономерно Миколю Прокоповича в 1997 році обрали президентом "Української зернової асоціації".

Віктор КАВА

На фото: У дружньому сімейному колі Під думками крильми (Уляна Іванівна Ткаченко з своїми учнями М.Компанцем та А.Ткаченком)

Світлий мить

НІЧ ЯКА МІСЯЧНА!

Ніч яка місячна, зоряна, ясна,
Видно, хоч голки збирай.

Сядемо акупочі тут під калиною,
І над ланами я лан!

Гай чарівний, ніби променем
асипаний,
Чи загадався, чи спить.

Небо незміряне, асипане зорями,
Що то за Божя краса!

Ти не лякайся, що ніженьки бося!
Видиши в колодці рибу.

Тепло - ні вітру, ні хмар...
Я пригорну тебе до свого серденька,

МАМО!
Пам'ять висвітлює зовсім дитяче,
що було понад п'ятдесят літ назад.

Вже через багато літ по тому зрозуміла я,
що через пісню виливала вона в світ своє горе,

Та ще страшно й те, що загинув мій батько на Покрову 1943 року,
уранці, а ввечері того дня я народилася.

Поховали й братика. А через два

тижні прийшла похоронка на батька.
Вже ставши вдовою, коли, здавалось,
далі жити неможливо, питала я:

ма. Зимою, погано вдягнена, тягала колоди
а лугу, мокрі конопі а копанки, косила і скиртувала разом з чоловіками,

Це була сім'я! Батько (так я й досі називаю покійного вітчима) зумів а матір'ю створити дім і сім'ю.

В пам'ять покійного брата мама всім дітям, а більшість їх росла без батьків, давала, що могла. Тому і

зараз, коли приїжджаю в село, вже сойдійні чоловіки питають: "Як там баба Настя?".
А баба Настя, якій зараз дев'яностий рік, живе собі у Києві у дочки,

Читає, цікавиться політикою, дивиться теленовини і серіали. І пишався тelenovini і серіали.

Гордиться вірою, яку збергла, коли в селі закривали церкву і доводилося пішки чи на попутках доставлятися до церкви молитися.

ГОЛУБКА

Пелагея ЛЕБІДЬ, киянка із Сосниці

Фото наших інтатів

Мій вірний друг і страж!

Фото Лілії Павлюти

Сонце на долоні листка.

Фото Тамари Пінчук

КАЗКОВИЙ СВІТ ОЛІ НОСАЧ

Доньці члена нашого земляцького товариства Віктора Сергійовича Носача 12 років, і вона пише казки та вірші.
А перша проба пера відбулася значно раніше, коли під казочкою "Любов і зло" з'явився підпис: "Оля Носач, 8 років".

як до дітей, так і до дорослих, про відповідальність кожного з нас за добро і зло на землі. Хто знає, може, і Оля Носач стане автором багатьох казок, які вчитимуть людей цінувати все краще, що в них є, не закривати його тінню зла.

Пропоную читачам одну з невеличких казок Олі Носач у своїй редакції.

Іван КОРБАЧ, член Національної Спілки письменників України

ПОДОРОЖ НА ІНШУ ПЛАНЕТУ

Для чергової подорожі я обрала невідому планету, де теж є люди та звірі і окремо від них живуть слова.

Якось зустрілися слова Будь ласка, Дякую і почали скаржитися на свою долю.

Затерли, знецінили нас люди, - бідкався Вибач. - Всі інші слова

вживають мало, а нас на кожному кроці згадують. Тільки й чути: "Будь ласка", "Дякую", "Вибачте".

Ось що я пропоную! - вигукнув Дякую. - Давай-

те сховаємося від людей, покинемо їх. Чудова ідея! - вигукнули всі дружно.

Почали наростати грубість, недобррозумілість, образи, озлоба. І погірша-

ло життя на планеті. Ось тут і схаменулися в схованці Будь ласка, Дякую та Вибач. Вирішили негайно повернутися до людей.

З того часу Будь ласка, Дякую та Вибач вже не ображалися на свою долю, і на чужий далекій планеті запанували добро та злагода.

Оля НОСАЧ

ГОРДИТЬСЯ

Гарячий дотик рук - владає пристрась мнюю, Від тебе віддаляюсь - соромлюсь так жаги, Відтак жалкую, плачу і страждаю...

Обіймів відчуваю знов тепло, Слів окровенних святість зберігаю. Палку захопленість Не затаю, не заховаю цю прекрасну мить!

ТІ ЯК ЧУДОСА МУЗИКА, КОХАННІ!

Не може жінка жить без чоловіка. Так солоспівом у душі звучать палкі слова:

А в чистім дзеркалі жіночої душі лунає: - Ти як чудова Музика, Коханні!

МОЯ ЗОРЯ, МОЯ ЛЮБОВ!

Моя Зоря, зіцлювана сердцем, Тебе я прошу, для мене лиш сяй! Мої думки про тебе - це черешні, Рум'янятся достяги, запашні.

Моя Любов, музико і щастя. Пульсует ти, немов у серці кров. Вінком із білих польових ромашок Цвігеш жагою завжди у мені.

Світлана ШАФАР

ОТЧИЙ ПОРІГ

Шеф-редактор Віктор ТКАЧЕНКО

Головний редактор Леонід ГОРЛАЧ

Засновник: товариство "Чернігівське земляцтво" в м. Києві

Газета зареєстрована Державним комітетом інформаційної політики, телебачення та радіомовлення України 06.ХІ.2001 р.

Редакційна рада: В.В.Ткаченко, В.І.Авдєєнко, Л.Н.Горлач (Коваленко), Б.В.Іваненко, П.І.Медвідь, О.Г.Олійник, В.Є.Устименко.

Передрук тільки з відома видання. Рукописи не рецензуються і не повертаються.